



Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—,  $\frac{1}{2}$  strani K 16.—,  $\frac{1}{4}$  strani K 8.—,  $\frac{1}{8}$  strani K 4.—,  $\frac{1}{16}$  strani K 2.—,  $\frac{1}{32}$  strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravništvo je v Ptuj v gledališkem poslopu. — Stajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 1.

V Ptuj v nedeljo dne 10. januarja 1904.

V. letnik.

## Našim cenjenim naročnikom.

Zahvaljujemo se za pristrčna božična in novoletna voščila. Veseli nas, da ste našemu naprednjaškemu mišljenju zvesti ostali ter nam lepo število novih udov pridobili. Vnemajte še v prihodnje vaše sorodnike, prijatelje in znance za našo pravično stvar ter pridno razširjajte „Stajerca“, da ga bodo brali povsodi, v vsaki kmečki hiši ali koči.

Naročnike, ki nam naročnino še dolgujejo, pa prosimo, da bi blagovolili nam isto vsaj v teku tega meseca doposlati, da se nam prihrani mnogo zamudnega dela in nepotrebnih stroškov. Tistim pa, ki so nam naročnino doposlali, izrekamo pristrčno zahvalo.

Novi naročniki naj pripomnijo pri svoji naročbi, da so novi, stari pa naj nam naznanijo številko, ki je na oklepku natisnjena. Ime in zadnja pošta naj se razločno zapiše, da ne nastane kaka pomota.

## Resne besede v resnem času.

Zgodovina vseh časov nas uči, da so tisti narodi in stanovi, ki so se za svobodo in za omiko potegovali in za njo bojevali, bili tudi v gospodarstvenem oziru najmogočnejši in najuglednejši in tako je še tudi dandanes.

Vsi stanovi, tudi delavci, se tega duševnega boja krepko udeležujejo ter so si tudi že mnogo priborili.

Edino mi kmetje gledamo na to prebujenje različnih narodov in stanov brezbrizno in malomarno, kakor da bi to nas čisto nič ne brigalo in kakor da bi mi v največjem blagostanju živeli. Ako se kmečki stan, sicer dandanašnji že tudi deloma organizuje,

vendar so se mnogoteri kmetje k takim elementom zblížali, katerim je zaradi lastnega haska vsako prostomišljeno gibanje ljudstva trn v peti. Neumnost in duševna sužnost ljudstva njim omogoči, da zamorejo v kalni vodi uspešno ribiti. Velečast. gospod prelat Pflügl je rekel: „Nevednost ljudstva je za nas tako veliki kapital, da nam ni mogoče vse njegove obresti (procente) porabiti“. Resnične so te besede! Biti mu moramo hvaležni za to odkritosrčnost. Ali pa bo za vselej tako ostalo?

Vrednost znanja mi kmetje ne znamo dovolj ceniti, k temu nam manjka razumnosti. Zavoljo tega pa ni edinosti ali sloge. Namesto da bi se vzajemno proti našim skupnim sovražnikom v bran postavili, bojujemo se sami med seboj in naši nasprotniki se nam smejiyo.

Ne sme se sicer trditi, da bi taki kmetje samovoljno ali pa iz hudomušnosti unim kmetom, ki so naprednega mišljenja, nasprotovali, to ne, tako malovreden ne more nobeden kmet biti. Temu so krive hujskarije klerikalnih voditeljev in njih časnikov; da prav ne razumejo časa, v katerem živijo; nevednost o tem, kar mi napredno misleči hočemo ter to, da ne vejo, v kakšnih političnih in gospodarstvenih okolščinah da sedaj živimo.

Največje napake pa delamo ob časih volitev, ko prav po neumnem naše glase razcepljamo, da volimo osebe, ki niso našega stanu, pa tudi take, ki stranki pripadajo, koje voditelji se znajo sicer prav dobro sladkati, inace so pa v resnici skrivni sovražniki ljudstva, nasprotniki resnice in vsakega ljudskega napredka, ki si domišljujejo, da smejo biti troti, za katere naj ljudstvo med nabira. Mi se še ne znamo volilnega listeka prav poslužiti,

ne poznamo še moči, katero ta ima, ako se na pravi način uporabi. Socijaldemokratski časnik „Naprej“ (Vorwärts) v Berlinu je pred kratkim pisal: „Volilni listek v kmetovi pesti pomeni moč, pred katero se bi moralo vse upogniti, ako bi se prav rabila. Kmet pa te moči, katera se mu je v podobi volilnega listeka v roke dala, do sedaj ni spoznal.“

To je čista resnica. Ako bi mi kmetje tako složni bili, kakor so dandanes delavci, bilo bi nam kaj lahkega, si svoj slabi gospodarstveni položaj izboljšati in našemu stanu boljši ugled pridobiti. Žalibog, da mnogoteri kmet tega ne zapopade. Značilno dovolj je to, da je še mnogo kmetov, ki mislijo, da se njih stanje le s tem izboljšati da, ako bi se „gospoda pobila“. To mnenje samo že pričuje, v kakšni duševni in moralni temi še mnogo kmetov blodi. Taki nimajo pojma o boju z duševnim orožjem. Takim ljudem naj bi se volilna pravica odvezla, ker so k temu preneumni in ker s takim ravnanjem delajo neznansko škodo sami sebi in pa tudi celemu kmečkemu stanu.

Napredni kmečki stranki ti ljudje ne pripadajo!

Vsem tistim kmetom, ki so samolastnega mišljenja, ki so odkritosrčni in pošteni, ali ste naše napredne, klerikalne ali pa narodne stranke, veljajo moje besede: Združimo se, potegnimo se za svobodo, zjedini se v samostalno, napredno, obširno agrarno ali kmečko stranko!

Potegujmo se za naše neodvisne, napredne kmečke časnike, kateri se za nas bojujejo in za nas delujejo! Podpirajmo jih duševno pa tudi gmotno! To je jako važno, pa tudi potrebno.

Bojujmo se z orožjem razuma in resnice, sloge

## Župnikov fant.

Iz pisem nekega kmečkega duhovnika. Nemski spisal P. K. Rosegger.

Ponatis prepovedan.

(Dalje.)

Gospica Pezelka je deklama stvar razložila, jaz pa sem pri tej priliki nekaj omenil »od napravljanja stopnic v nebesa«, na kar ste obe roke sklenile ter tarnale: »Prosive Vašo milost; lepo prosive! Naj vzame Vaša milost otroka, medve ga bove že lepo negovale ter rade imele. Prosive, Vaša milost!«

Dogovorjeno je. Podam se domu.

So vendar še dobri ljudje na svetu. Bogdan, sreča te čaka. Morebiti te vzame celo za svojega, dobil bodeš premoženje, izučiti se zamoreš kaj prav dobrega. Hvala Bogu, z današnjim dnem sem zadovoljen.

30. novembra.

Danes sem dobil od gospoda župnika v Zaški gori sledeče pismo:

»Ljubi tovariš:

Slišal sem praviti, da namerjavaš nekega malega otroka, katerega si iz krščanske usmiljenosti umirajoči odvzel, nekegospici, z imenom Viljelmina Pezelka, ki stanuje tukaj v našem kraju, zaupati. Spoštujem Tvoj, kakor tudi njen dober namen, toda čutim se dolžnega, da Ti nekatere okolščine imenovane osebe, ki so Tebi najbrž povsem neznane, pojasnim. — Gospica je, kakor se zamoreš iz listin, pri občinskem uradu ležečih vsaki čas prepričati, luteranka. Prepustim popolnoma Tvoji lastni rzsodbi, ali hočeš otroka, ki pripada rimsko-kato-

in vede za vzboljšanje naših pravic in našega gospodarstvenega stanja!

Boga v srcu, zdravo in svobodno pamet v glavi, v eni roki plug v drugi pa časnik in volilni listek: Tako oboroženi bodemo boljšo bodočnost dosegli.

Plug in jutranje solnce naj bodeta naš simbol, To naj bode v tekočem letu in za vselej na naši zastavi z zlatom na svilo vtisnjeno pod geslom:

„Mi biti hočemo si složni bratje,  
Nas nobena sila loči naj nikdar!“

## Našim kmetom.

Zadnjič smo rekli, da imamo do šole tudi to dolžnost, da jo naj spoštujemo. Stem pa nimamo v mislih napravo samo ob sebi, ampak vse, kar je žnjo v zvezi, v prvi vrsti učiteljstvo. Že ljudstva starega veka, o katerih berete v sv. pismu, so svoje učitelje visoko spoštovala. Se ve, da se niso nahajale šole in učitelji v tistih časih v takem pomenu in takej obliki, kakor dandanašnji, temuč zbrali so se krog kakega modrijana ali pismouka v večjem ali manjšem številu mladeniči, pa tudi odrasli ljudje ter poslušali njegova predavanja, razpravljanja in nauke. Ukaželjni učenci so imeli do svojega učitelja neomajivo zaupanje, najsrčnejšo ljubezen in pa najudanejše spoštovanje. Veliko mičnih dogodbic in vzgledov tega prelepega razmerja med učiteljem in učenci se je nam ohranilo do današnjega dne za spomin in v posnemo, katerih pa zaradi pomanjkanja prostora žalibog ne moremo tukaj navesti. Najlepši vzgled o tem pa imamo v našem Zveličarju in njegovih učencih. Brezpogojno so bili svojemu učeniku udani in pokorni, On pa jih je neizmerno ljubil. Eden sam mili

liški cerkvi, v izgojo dati osebi, katera je druge vere. Žal mi je, da me nisi doma našel, mislim pa, da sem ti s temi vrstami navažnejše naznanil. S tovariskim pozdravom Tvoj Ti iz srca udani

Izidor Walaš, župnik. <

No, je pa že spet peklenšček vmes.

Seve, da ne smem otroka gospici poslati. Ubogi Bogdan! Mučenec je zaradi svoje vere, brez da bi za to vedel.

1. maja 1867.

Danes je bila tukaj cerkvena vizitacija, tudi častiti gospod prelat je bil zraven. Hvala Bogu, vse se je naslo v najboljšem redu, samo »sveti Duh« sredi cerkve, visi še nad glavami vernikov, ker ga je mežnar ob Vseh svetnikih pozabil odstraniti. Jaz ga še zapazil nisem, vendar upam, da ni škodoval.

Rad bi bil gospode na kosilo povabil, in gospod prelat je baje celo o tem nekaj namignil, toda spretnost Marije v kuhanju je preskromna, da bi jo zamogel mojim častitim tovarišem, samostanskim duhovnikom, kazati. Le eno leto še, potem pa upam, da bodem zamogel pesterno pogrešati, no, potem se bo pa že na boljše obrnilo.

14. maja.

V Elmavi se nekaj o meni govori. Prelat je baje hotel pri št. Anskem župniku obedovati, pa še povabljen ni bil. Župnik pač ima vzrok, da svoj farovž pred strogim prelatom zapira; malega otroka ima v njem in ono, kar k njemu sliši. Druzega nič.

Mislim da ljudje prav dobro vejo, kako sem k temu otroku prišel; saj sem dovolj iskal na okrog in pravil, da iščem za revno siroto rediteljev. O tem pa se molči. Žlobu-



pogled je zadostoval, cvibljajočega ali omahujočega učenca na pravo pot spraviti ter istega od vsacega dvoma oteti.

Spoštovanje do šole je neobhodno potrebno, kjer tega ni, tam je veliko, če ne vse izgubljeno. Stariši ali reditelji morajo si na vso moč prizadevati, da nauče deco spoštovanja do njihovih učiteljev. Če drugod ne, tedaj velja v prvi vrsti tukaj pregovor: besede mičejo, a vzgledi vlečejo. Kar otrok pri stariših vidi in sliši, to spozna za pravo, po tem se ravna. Slabi vzgledi pokvarijo dobra nagnenja. Nikoli ne smemo, najmanj pa vpricho otrok o učiteljih kaj slabega izustiti, ako bi imeli k temu tudi povod, naj si že bo opravičen ali samo navidezen. To pravilo pa ne velja samo nasproti domačim učiteljem, ampak nasproti učiteljstvu sploh. Koliko pohujšanja se daje v tem oziru mladini od strani starišev, bratov, sester, poslov, o tem ne bomo razpravljali.

Prosimo vas, popravite kolikor mogoče, kar ste morebiti z vašo neprevidnostjo do sedaj storili ter se za prihodnje skrbno varujte, da ne bode nikjer in nikoli, najmanj pa vpricho mladine o učiteljstvu kaj žaljivega ali nespodobnega govorili. Nepremišljena beseda ima čestokrat usodopolne nasledke in storjeno pohujšanje ali storjena krivica se da le malokdaj popraviti, nikdar več pa nestorjena narediti. Kdor jemlje drugim čast in poštenje, ta ni vreden, da ga zemlja nosi; hujši je od tatu, ki zmika imetje. Ukradeno blago se lažje nazaj dobi ali pa nadomesti, kakor od vzeto poštenje.

Pred vsem se moramo na predstoječa pravila in resnična dejstva ozirati pri vzgoji naše dece. Kakor ji moramo poskušati vcepiti ljubezen in zaupanje do

drasto klepetanje ni tako nevarno, kakor tisto, ki hoče kaj zatuškati.

Pred nedavnim mi je pisal dober, a nagajiv prijatelj — najboljši prijatelji so ob enem tudi najbolj nagajivi, — da v enem oziru ni tako strogo, kakor si mislim, v drugem pa, da je strogejši! Kdo to razume? Ja, pristavil je dober prijatelj, nekateri pač sme malega otroka dobiti, pa imeti ga ne sme. — Pri meni je to seveda narobe, jaz ga nisem dobil, imam ga pa.

Mali Bogdan večkrat prav resnobno na me poluka, kakor da bi me hotel vprašati, ali temu zbadanju ne bom skoraj konca napravil ter ga zapustil, izpostavil? Ne, mladič. Kar hočem s teboj početi, to je dobro; govornica ljudi naj bo slaba, naj bo pečenka tvoje pridne Marije ožgana — naj bo. Vztrajal bodem. Ti me bodeš že se enkrat branil, ko bodeš drugim dobra dela skazoval, kakor ti skušam sedaj jaz dobro storiti.

7. julija 1868.

No, no, zdaj pa še to — otrok ima škrlatico. Nocoj sem že tretjo noč pri njem budel. Največja nevarnost je najbrž že mimo, ker deček je čmeren in siten, kar je baje pri bolnikih dobro znamenje.

V spodnji vasi je danes neka dekla brez svetih zakramentov umrla. Ljudje vejo, da je v farovžu škrlatica in tako se še umirajoči bojijo nalezljivosti. Že nekaj dni moram mašo pred praznimi klopki brati, slišijo se tudi že nevoljni glasovi, da je pač žalostno, ako se iz farovža otroške bolezni razširjajo. Stari Pegelbrunar mi je čez plot zaklical: »Kakega psa

šole, tako jo naj neprenehoma napeljujemo, da se nauči, privadi svoje učitelje spoštovati ter da to tudi kot svojo dolžnost spozna. Otroci takih starišev, ki učiteljski stan v obče ali pa posamezne učitelje v navzočnosti mladine vedno le opravljajo, obrekujejo, sploh rečeno, črtijo, niso nikoli kaj prida učenči ali učenke; podedovali ali navzeli so se une mrznje od svojih starišev, postali so suroveži, ki vidijo v svojih učiteljih le mučitelje, nepotrebne komandante ali trinoge. Stariši, ako se imate o komur ali o čem pritožiti, pojdite k dotičniku samemu, pritožite se istemu, razložite in razjasnite mu vašo zadevo, zahtevajte, česar želite in gotovo se bode vam, ako je vaša pritožba ali težnja opravičena, bolje zadovoljilo, kakor če bi se zahrbtno hudovali. **Lepa beseda lepo mesto najde.**

Ako se Jurček ne nauči in privadi svojih učiteljev spoštovati in ubogati, se tudi potem Jurij ne bode naučil svoje predpostavljene ubogati. Stara navada je železna srajca. Kaj težko se godi mladeniču, ki se ni naučil spoštovanja in pokorščine od otročjih nog, takrat, ko ga vtaknejo v vojaško suknjo. Česar bi se bil preje prav lahko navadil in naučil, k temu ga pozneje upogne trda sila, ki ne vpraša hočeš? nočeš? temuč samo veli: **moraš!**

## Nesramna hujskarija v zadevi Bratuša.

Umazani klerikalni listi so v zadevi Bratuša že precej blata porabili; človek bi mislil, da ga jim mora vendar že enkrat zmanjkati, a njih zaloga je brčkone neizcrpljiva. Za izdelovanje tega blaga imajo

ali konja naj si priskrbim, to bi mi delalo več veselja in manje neprijetnosti, kakor tak pobalin.

Veselje, neprijetnosti! Druzega jim ne pride na misel. Ljubi Bog v nebesih, potrdi me bolj v ljubezni do bližnjega, ker vsiliti se mi hoče misel, da ljudje v obče niso posebno dobri. Včasih je morebiti pač tudi moja krivda. Sedaj te prosim samo to, da mi mojega ljubega Bogdana spet zdravega narediš.

17. oktobra.

Zdravnikov račun znaša triindvajset goldinarjev. Ko bi pač zamogel tudi duhovnik svoje plačilo v nebesih iskati, zdravniku pa dolžan ostati.

Preveliko bi še ne bilo, samo da bi deček spet ozdravel. Od škrlatice sem vedno pokasluje in trpi na očesnem vnetju. Kako nestrpno že vendar pričakujem, da bi me s svojimi ljubimi očesi spet bistro in jasno pogledati zamogel! Same en ljubeznjiv otročji pogled za vse skrbi in neprijetnosti, mislim, da s tem bi ne zahteval preveč.

17. novembra.

Desno oko je proč. Že nekaj tednov je zdravnik silil k operaciji. Sedaj pa naj ubogo človeče enooko skozi življenje gre.

Moj Bog, jaz pripoznavam mojo zadrževanje. Jaz sem resnično upal, da bodeš moje delo, katero sem Tebi in človeštvu na ljubo storil, vsaj malo blagoslovil. Za sebe ničesar ne želim, samo otroka mi pusti vzrasti, ter naredi iz njega pridnega, srečnega človeka. Kolikor je na meni ležeče, se naj stori; moje oči naj čujejo nad poluslepem, moje moči naj bojo palica njegovemu onemoglemu telesu.

(Dalje prihodnjic.)

oni sami patent, zato ga pa napravljajo tako pridno, da jim zaloga ne poide, ker od drugod ga ne morejo dobiti. Imeli so zaporedoma svoj „kšeft“ s sodniki, sodnijskimi zdravniki, z orožniki, z državnim pravdnikom in preiskovalnim sodnikom — a povsodi so morali odjenjati, ko se jim je dokazalo, da niso na „pravega“ zadeli. Ta sodrga je že taka, da ne more mirovati. Krepke zaušnice je že prejela, pa te jo še niso spametovale. Akoravno je že vsa zadeva do malega razjasnena in se človeku, ki ima le količkaj dostojnosti, gabi, da bi to neljubo zadevo vnovič na dnevni red spravljaj, vendar se ta banda podstopi, zopet in zopet svojo nesnago razbrskavati z namenom, da mogoče vendar enega ali drugega malo onesnaži, kar bi ji delalo mnogo veselja. So kakor hijene, ki baje še mrličem ne dajo pokoja.

Tako piše „celjska žaba“ v svoji številki od dne 8. decembra o tem slučaju zopet take ostudne, obnem pa tudi neumne laži, da se zdravemu človeku začne v želodcu vrteti in slabo postajati. — Besedno se tamkaj bere:

(Dr. Nemanič v svitu nemškega vseučiliškega profesorja.) Državni pravdnik v Mariboru, dr. Nemanič, odlikoval se je od nekdanj z zagrizenim sovraštvom zoper vse, kar je slovenski, akoravno, oziroma ravno ker je slovenske krvi, in »Nemci« take baže vedno najhujše sovražijo slovenski narod. Mož je napravil naglo in lepo karijero, ne zato, ker je s svojim jurističnim znanjem ali sploh s svojo nadarjenostjo prekašal svoje tovariše, ampak ker jih je prekašal s svojim brezobzirnim sovraštvom zoper Slovence. Razupit je postal vsled svojega zagrizenega postopanja zoper slovenske časnike, katere bi bil rad uničil. Svojo »veliko« sposobnost je sijajno pokazal v pravdi zoper Bratuša. Kakor znano, so Bratuša obsodili v Mariboru na vislice, ker je svojo lastno hčerko zaklal, spekel in snedel. Samo Božja previdnost je storila, da je presvetli cesar tega gnjusnega ljudožrca, kakor so Nemci vpili po svetu, sramoteč slovenski narod, pomilostil in mu smrt prizanesel. Skazalo se je pa, da je Bratuša nedolžen, hčerka, katero je oče baje snedel, prišla je živa iz Kranjskega domov. Kost, katere so pri preiskavi »nemski« zdravniki spoznali za človeške, skazale so se za svinjske! Slučaj je pravi pravcati pravosodni skandal ter je povzročil senzacijo po celem svetu. Zavozila sta celo to zadevo »slavni« jurist dr. Nemanič kot javni tožitelj, ravno tako slavni preiskovalni sodnik dr. Duhač, tudi »stramm Deutscher« in pa nemška zdravnika, ki v svoji strokovni znanosti nista mogla ločiti svinjskih kosti od človeških. Dr. Nemanič pa je po obsodbi Bratuša na smrt storil še veliko »budalost ter spisal o tem žalostnem slučaju v neki znanstveni list celo »znanstveno« razpravo. Sedaj je prišel profesor sodnijske medicine na vseučilišču na Dunaju, dr. Haberda, ter je »zmlel« tega »slavnega« jurista, kakor se reče, na »solnčni prah«. Isti namreč pravi: »Državni pravdnik ni ne malo dvomil, da bi Bratuša ne bil normalen, dasi bi bilo to na mestu tudi v slučaju, ako bi se bil tak slučaj tudi v resnici dogodil. On niti ni smatral za potrebno, da bi dal duševno stanje obtoženca natančno preiskati. Ta mož pač nima nikakega pojma o psihiatriji. In on se je še celo osmelil, da je o tem slučaju znanstveno razpravljaj v nekem znanstvenem časopisu. Jaz sem majal z glavo, ko sem čital to razpravo in si mislil: Revež, ko bi ti vedel, kaj si napravil!« In dr. Nemanič in dr. Duhač in njim enaki vrstniki, to so tiste juristične luči, ljubljenci grofa Gleispacha, ki so edini poklicani, na Spodnjem Štajerskem zavzemati v pravosodstvu odličnejša mesta:

Na prvi pogled se iz tega umazanega sestavka razvidi, kam pes tace moli. Državnemu pravdniku se

predbaciva, da je sovražnik slovenskih časnikov. Ja, vprašamo vas gospolje od „Slovenskega Gospodarja“, „Fihposa“, „Südsteirische Presse“ in vse vaše sovrstnike, kakšen človek, kakšen uradnik, kakšen državni pravdnik bi moral tisti biti, ki bi se ne zgražal nad vašim ostudnim postopanjem, kateremu bi ne predsedala vaša predrznost? Edino državni pravdnik in pa politična oblast še vas tu in tam zavrmeta v meje dostojnosti, k čemur ju sili nju poklic in dolžnost. Ta dva faktorja še vas malo krotita, kadar že preseza vaša predrznost vse meje in zategadelj ju črtite in sovražite, kakor črti in sovraži hudodelnik orožnika, ki ga je pri zločinstvu zasačil in merodajni oblasti izročil.

Kar se tiče laži o sodnijskih zdravnikih, sodnikih, preiskovalnem sodniku itd., ne bodedo na dolgo razpravljali, ker to je že tako premlatena slama, da ne gre se žnjo nadalje pečati. Vsakomur je znano, da zdravnika najdene kosti nista za človeške spoznala, kar je po zapisnikih dopričano.

Ces. kr. nadpravdništvo v Gradcu je dovolj jasno dokazalo, da je vse obrekovanje in natolcevanje proti državnemu pravdniku v Mariboru v tej zadevi gola laž, ki je izvor klerikalne in prvaške nestrpnosti in nima drugega namena, kakor da uradnike črni na višjih mestih, jih skuša izpodriniti ter s svojimi somišljeniki nadomestiti. Izdalo je toraj v pojasnilo teh izmišljenih in lažljivih trditev sledeči popravek:

»Eden od mnogih glasov, ki so se umevno v zadevi Bratuša objavili, je žaljivo govoril o poslovanju državnega pravdnika v Mariboru, kateremu očita nebrižnost, da je duševni stan zločinca priznavajočega obtoženca preiskavati opustil. Zaradi živahnega zanimanja, katero je tudi vaš list v tej zadevi kazal, zdi se mi potrebno, da na podlagi uradnih podatkov zadevo pojasnim ter naznamim, da se je na odredbo gospoda državnega pravdnika v Mariboru duševni stan Franca Bratuša že v začetni preiskavi preiskal ter da sta bila k javni porotni obravnavi dne 11. junija 1901 poklicana dva sodnijska zdravnika, ki sta enoglasno spoznala, da je obtoženec duševno popolnoma zdrav in za njegov stan prav razumen, za česar voljo se o nepravilnosti ne more govoriti. V Gradcu, dne 11. decembra 1903. Ces. kr. državni nadpravdnik: Amschl.«

Kljub temu razjasnilnemu popravku klerikalna časnikarska sodrga še ne miruje, temuč stika in slokut, kjer bi zamogla kak košček mrhovine izvohati in vloviti. A smelo ji zatrdimo, da med uradništvom bo malo kaj našla, kar bi ugajalo za njeni želodec, ki je le za mrhovino ustvarjen.

Da se po nedolžnem napadenim uradnikom vsaj nekoliko zadosti ter da se unim hijenam žrela malo zataknejo, predložilo je nekaj državnih poslancev Nj. ekselenci, gospodu ministerskemu predsedniku kot vodji pravosodnega ministerstva sledečo interpelacijo:

1. Ali je Nj. ekselencija voljan, kazensko zadevo Franca Bratuše ter žnjo v zvezi stoječe sumničenje in ponižanje sodnijskih opravnikov natančneje preiskati pustiti in

2. ali je Nj. ekselencija voljan, tako počenjanje, ki pravosodju mnogo škoduje, s vso odločnostjo zavriniti?



# Polom v hranilnici sv. Venceslava.

## Pater Drozd in tovariši obsojeni.

Kakor smo že omenili, pričela se je dne 25. nov. m. l. pred Pražkim porotnim sodiščem obravnava proti opravnikom hranilnice sv. Venceslava in sicer zaradi hudodelstva goljufije in hudodelstva poneverjenja. Polom v tej hranilnici je mnogo ljudij iz kmečkega kakor tudi iz obrtniškega stanu spravil ob njih krvavo zaslužene groše. Ustanovil se je ta zavod v prvi vrsti, da bi pospeševal česko-narodno in klerikalno gibanje. Zasledilo se je šele sedaj, da je hranilnica že od začetka sem bila gnjilo telo.

V začetku l. 1872 sta osnovala kanonik dr. Nikolaj Karlach in profesor teologije dr. Klemens Borvoy to podjetje in dne 30. maja istega leta začel je zavod poslovati, kanonik Karlach je bil prvi predsednik temu zavodu. Ko se je v avgustu l. 1872 vršilo prvo občno zborovanje, imel je zavod že 156 udov in 133 vložnikov, ki so vložili že 120.000 K.

Celo podjetje se je potem spremenilo v zadrugo z neomejenim poroštvom, ki je imela že lastno hišo ter ustanovila zraven hranilnice še tudi zastavljalnico. Leta 1878 je postal predsednik pater Drozd ter kot tak ostal do leta 1902.

Omeniti moramo tukaj lažnjivega obrekovanja in hujskarije, katere so se ob času, ko je začela hranilnica sv. Venceslava poslovati, posluževali češki klerikalni hujskači in njih časniki. Trobili so namreč v svet, da stoji nemška hranilnica v Pragi na jako slabih nogah, ter da bodo njeni vložitelji zgubili svoj naloženi denar. Lahkoverno ljudstvo je tem sleparjem res verjelo in posledica temu je bila, da so vložitelji nemške hranilnice svoje vloge zahtevali od nje nazaj, kar pa jo ni spravilo v zadrego. Izplačala je v kratkem času blizu 40 milijonov goldinarjev. Nikdo ni bil oškodovan ali prikrajšan. Ob enem so začeli zdaj uni zvijačniki hranilnico sv. Venceslava na vse pretege hvaliti in priporočevati, in tako je prišlo, da se je mnogo zaslepljencev dalo pregovoriti, da so svoj denar zdaj vložili pri novo ustanovljeni klerikalni hranilnici sv. Venceslava.

Hranilnica je začela takrat izdajati „zlati knjigo“, pri katerem podjetju pa je ogromno škodo trpela. Njen poglobitveni namen pa je bilo in ostalo politično delovanje, posebno pomnoževanje čeških in klerikalnih društev, kčemu so duhovniki ljudstvo neutrudno priganjali ter hranilnico črez vso mero hvalili, tako, da so se vloge v nenavadnej meri množile. To je trajalo dotlej, ko je načelnik zastavljalnice, Josef Ort nenadoma umrl. Šepetati se je začelo, da je poslednji svojo službo zlorabljal ter da je precej denarja izginilo, na kar so udje od predsednika, patra Drozda zahtevali, da se imajo računi in blagajna pregledati. Ta pa jim je rekel, da je ta zadeva tako važna, da je ne more nikomur zaupati, in toraj hoče vse sam pregledati. Med tem pa je pater

Drozd zbolel in pregled se je poveril kanoniku Kizelka. Ta pa se ničesar ni lotil, dokler ni Drozd ozdravel. V odboru je prišlo da ostrih besedij, ker pater Drozd ni dovolil pregleda v svoji nenavzočnosti. Ni trpelo dolgo, ko so se zasledila prva poneverjenja, katere pa je ravnatelj Kohout poravnal, da bi tako stvar zatuškal in pater Drozd si je prizadeval na vso silo, da bi pregled knjig preprečil ali vsaj za nekaj časa zabranil.

Med tem časom se je odboru naznanilo, da brat predsednikov, Viljelm Drozd, hranilnici 95.431 kron dolžuje in sicer na hipoteknih obrestih, kljub temu pa je pater Drozd trdil, da je vse plačano. Ko je neki dr. Vondruska reč pojasnil, zastrmeli so vsi odborniki. Stvar se ni dala več zakrivati, tem manje, ker se je o njej že po različnih časnikih pisalo. Strokovnjaki so račune in blagajno pregledali ter našli pomanjklaja 7 milijonov 912.939 kron. Čisti dobički, katerih pa v resnici ni bilo, morali so se za bilanco porabiti, in uradniki so morali ta ponarejanja oskrbeti. Obtožnica med drugim navaja: Ort je s svojo surovo silo uradnike imel v svoji oblasti. V njegovi pisarni je v društvu Kohouta prirejal vsaki dan pijančevanja, h katerim sta povabila malovredne ženske ter z njimi nesramno počenjela. Vsi uradniki so goljufovali, kolikor je kateri zamogel in znal. Vloženi denar je za se pograbil, kateri je prvi do njega prišel. Ort sam si je po goljufiji prilastil iz zastavljalnice 185.159 kron. Vsi ti ljudje pa so imeli v svojem najvišjem predpostavljenu, v predsedniku celega zavoda, v patru Drozdu dobrega zavetnika in pokrovitelja, ki je vsled svoje veljave odvrčal sum ter tako omogočil, da je vsota vsega priguljufanega in poneverjenega denarja dosegla ogromno visočino, blizu 8 milijonov kron.

O patru Drozdu navaja obtožnica med drugim sledeče: P. Drozd živel je s svojo gospodinjo Ano Madle, ki je prišla leta 1890 k njemu v službo, ter imela 30 kron mesečne plače. Za nakup domačih potrebščin ji je dajal Drozd 180 kron na mesec; kar si je pri tem prihanila, smela je za se obdržati. A na enkrat so našli pri nji dragocenosti, hranilnične vložne knjige in vrednostne papirje v vrednosti 45.353 kron. Od kodi nakrat toliko bogastva? Vsakdo je izprevidel, do ima to imetje svoj izvor v patru Drozdu, oziroma v hranilnici sv. Venceslava. Da pater Drozd pa tudi na se ni pozabil, je vsakomur razumno; kdor drugim pri kraji potuho daje, je gotovo tudi sam dobičkaželjen in pohlepen. Da bi sum kolikor možno od sebe odvrnil, ustanovil je Drozd različne časnike, kateri so morali njemu, kot svojemu očetu, slavo spevati ter ljudstvo za njegova podjetja v nemati. Posamezne ljudi si je pridobil stem, da jim je dal pri hranilnici dobre službe in ti-le so postali takorekoč njegova telesna garda ali straža in bili v vseh rečeh na slepo vdani. Pater Drozd je bil duša celemu podjetju, pa tudi vsem sleparijam. Na njegovo besedo so dobivali ljudje, ki niso drugod imeli nikakoršnega krediva, pri hranilnici sv. Venceslava velikanska posojila,

tako n. pr. njegov brat Viljelm, neka Ana Torcsky in mnogo drugih. Ljudje, ki so na neurtudno prigovarjanje Drozdovih agentov, farških sleparjev in Drozdovih časnikov svojo težko prihranjeno gotovino pri tej hranilnici založili, so isto zgubili, smuknila je v žep klerikalnih požeruhov, brezvestnih sleparjev in oderuhov. Najobčutljivejše so bili pri tem polomu prizadeti nižji stanovi, kmečko ljudstvo in priprosti delavci. Več teh zapeljanih nesrečnežev si je vzelo življenje, ko so zvedli, da so izgubili ves svoj prihranek.

Ta pravda je jasno pokazala, kako si znajo klerikalni predrzneži in zvijačniki nevednost ljudstva v svoj prid obrniti, njega lahkovernost izkoriščati, samo da si utešijo svoj pohlep ter napolnijo svoje nenasitne mavhe. Ubogi kmet, revni delavec si pritrga vsak priboljšek, da bi si zamogel za svoje stare dni ali pa za svoje otroke nekaj malega prihraniti, lahkoverno se uda sladkim in vabljivim besedam klerikalnih zvitoglavcev, zaupljivo vloži svojo gotovino v toli hvallisano in priporočano hranilnico, ki nosi ime narodnega svetnika; toda kaj je posledica njihovi lahkovernosti in neprevidnosti — zguba njihovega imetja. Ostane jim samo prepričanje, da so se udali namesto poštenim in zaupanja vrednim ljudem, samim nesramnim goljufom, požeruhom, če ne roparjem.

Med tem, ko so vložitelji živeli pri samem krompirju in sočivju, pa še morebiti ta jedila zavživali nezabeljena, samo da bi si zamogli za prihodnost nekaj malega prihraniti, dajali so uni sleparji razkošne pojedine ter so v družbi priliznenih, malopridnih tovarišev in lahkoživnih, potratnih žensk zapravljali prihranjeni denar svojih vložiteljev, ki so si ga tako rekoč od ust pritrkali. Mogoče da so šestokrat o zimskem času zmrazovali, ker si niso privoščili primerne obleke, ali dovoljne kurjave, samo da bi kak goldinarček prištedili in ga v hranilnici sv. Venceslava založili.

Komur se pri razkritju te pravde, teh dejstev še niso oči odprle, tistemu res ni mogoče pomagati. Jasno je in razvidno, da so klerikalci in njih podrepniki najnevarnejši sovražniki ljudstva, ne samo v duševnem, temuč tudi v gmotnem oziru. Potuhnjen nasprotnik je vmiraj nevarnejši, kakor odkrit, očiten; čim bolj in čim dalje ti on zna svoje nakane prikrihati, tem gotovejše si izgubljen; čim večjo veljavo si on zna v tvojih očeh pridobiti, tem preje mu podležeš.

Resnično je, da je duhovski stan ugleden; vzvišen, toda posamezni njegovi udje ga na nesramen, prokletstva vredni način zlorabijo. Dušno pastirstvo je nekaterim postranska reč, le pripomoček, da zamorejo svoje nesramne nakane izpeljavati; politika je njih glavni poklic — izkoriščevanje, sleparstvo, oderušto — njih posel, požerušstvo, razkošnost, bogastvo pa njih cilj.

Pater Drozd, ta volk v ovčji obleki, ta ničvrednež v duhovniški suknji, je s svojimi sokrivci od sodnega dvora sicer v sedemletno težko ječo obsojen, a kdo povrne zapeljanemu ljudstvu škodo, kdo obriše oškodovancem njih solze? Škandal je pregrozen, da bi ga zamogli našim cenjenim čitateljem dovolj značilno pojasniti. Pravična jeza mora vsacega popasti, ako pomisli in prevdari, s kako predrznostjo so ti hinavci znali ubogo ljudstvo v svoje zanjke vloviti ter nagrabljeni plen hladnokrvno požreti.

Lahkovernost in prevelika zaupljivost ljudstva sta največ pripomogli, da se je goljufom tako z lahka posrečilo, toliko žrtev v svoje mreže ujeti. Ubogo ljudstvo pač šestokrat misli, da je za poštenost kakega podjetja dovolj poroštva, ako vidi zraven osebe v farški suknji. Da temu ni tako, temuč da zna reč tudi ravno narobe stati, je pokazal zopet očitno proces proti hranilnici sv. Venceslava v Pragi. V slepem zaupanju v klerikalno poštenost in odkritosrčnost je na tisočine ubogih ljudi zgubilo svoj imetek, nekateri celo pamet in življenje.

Z zavzetjem in grozo bode večina ljudstva spoznala, kam ga je dovedla klerikalna nadvlada in spoznati mora, da ne gre, se dalje klanjati klerikalnim sebičnežem, ki gledajo vedno le na svoj dobiček in na svoj vpliv, za težnje ljudstva pa se ne brigajo in za njega blagor jim ni mar. Prišel bode čas, če tudi pozno, da bode ljudstvo tem izkoriščevalcem in lakomnežem obrnilo hrbet ter se postavilo na lastne noge, spoznalo bode, da bodejo le tedaj prosti klerikalnih verig in spon, ako se krepko in odločno primejo naših naprednjaških načel in nazorov.

Podali smo vam v predstojećem kratke črtice iz dotičnega, klerikalno stranko tako značilnega procesa zato, da bi vi, dragi čitatelji, sami presodili in spoznali, ali imamo mi prav, ki vam to objavimo, ali „Fihpos“ in njegovi sovrstniki, ki o tej zadevi — molčijo.

## Spodnje-štajerske novice.

Ptujska mestna hranilnica je imela leta 1893 prometa 8.700.000 kron, v letu 1902 pa 20.603.000 kron. 1893. leta so znašale vloge 2.680.000 kron, v letu 1903 (dne 1. jul.) pa 5.500.000 kron; rezervni fond je znašal v letu 1893 291.000 kron, v lanskem letu pa še zmiraj 298.000 kron, akoravno so se v zadnjih letih dovolila velikanska darila v skupnem znesku 219.137 kron. Hranilnica stoji na tako trdnih nogah in je tako dobro urejena, da zasluži popolno zaupanje.

Vojak na božičnem dopustu usmrten. Štefan Ekart od pionirskega bataljona št. 15 v Klosterneuburgu je na Štefanov večer kot na svoj god pil z drugimi fanti v krčmi Janeza Lešnika pri St. Janžu na Dravskem polju. Črez nekaj časa je nastal med pivci zaradi neke malinkosti prepir in eden fantov, mizarski pomočnik Anton Inhart,



je pehnil vojaka tako nesrečno, da je ranjenec čez pol ure potem umrl. Ko se je spoznalo, da je vojak težko ranjen in da bode moral najbrž v kratkem umreti, dal ga je krčmar Lešnik v hlev prenesti. Poslali so po duhovnika, kateri je tudi kmalo prišel, a zahteval je, da se naj spravi umirajoči na kak primernejši kraj, ker se ne spodobi in on tudi ne sme v hlevu sv. zakramente deliti. Ker se mašnikovi zahtevi ni ustreglo, je ta s zadnjo popotnico spet odišel in ranjenec je moral brez tolažbe sv. vere umreti. — No krčmar in župan Lešnik, Vi pa pač poznate pravo krščansko ljubezen do bližnjega! Ja, klerikalci ste pač prav rahločutni in milosrčni ljudje!

**Mladi tatje.** V Celju se je nekaj šterkolinov, ki še šoli niso odrasli, združilo v bando, ki je kradla kakor srake. Glava temu društvu je bil neki Karol Drager, jako prebrisan in potuhnjen dečko enajstih let. Različne tatvine so znali na tako zvit način izpeljati in ukradeno blago tako varno spraviti, da dolgo časa ni bilo mogoče, tem lisjakom na sled priti. Konečno so jih vendar zasačili ter sodnji izročili. Največo zaslugo ima pri zasleditvi teh malopridnežev mestni redar Gratschner.

**S cerkvene strehe padel** je mežnar pri sv. Vrbanu pri Ptuju, ko je hotel strešno opeko malo popraviti. Zdrsnil je ter padel iz dokajšne višočine na tla. Priletel je sicer na noge, a kljub temu se je hudo poškodoval. Čudno se nam zdi, da ga niso takoj v bolnišnico spravili, ker taka poškodba neobhodno zahteva zdravniško pomoč.

**Požar.** Zaradi pomanjkanja prostora smo zadnjič opustili poročati o požaru, ki je bil na večer dne 17. decb. m. l. v Dražencih pri Ptuju. Posestniku Anton-u Vigec-u so pogorela hišna in gospodarska poslopja s vsem živežem in krmo. Ogenj je nastal v podstrešju in se je, ker so bila poslopja se slamo krita, tako naglo razširil, da ljudje še vse obleke niso zamogli rešiti. Neprevidnost je bila najbrž vzrok tej nesreči. — Gospodarji in gospodinje, ne pustite vendar vašim poslom ali otrokom z odprto lučjo po shrambah svetiti! Kupite si svetilnico (laterno), ki ne stane bog-ve koliko denarja, za svečo pa se bode gotovo tudi našlo par krajcarjev!

**Znani miloljubni župnik Janez Sušnik** v Črešnjevcih je bil pri četrti obravnavi od ces. kr. sodišča v Mariboru zaradi razžaljenja časti svojih faranov krivim spoznan ter obsojen v 300 kron globe ali pa na 15 dni zapora. Neka tamošnja tercijska, katera mu je pomagala ljudi obrekovati in opravljati, dobila je 8 dni zapora. Le tako naprej, Janez! Natančneje priobčimo prihodnjič.

**Podgane zapuščajo ladjo.** Načelnik okrajnega zastopa Celjskega, dr. Josip Sernec, njegov namestnik dr. Josip Dečko in še par klerikalnih dohtarjev kot odborniki, so naznanili, da nočejo nadalje ta zaupna in častna mesta zavzemati. S tem činom mislijo se najbrž odtegniti dolžnosti, povzročeno škodo ondotnemu okraju plačati. Ta reč pa morebiti vendar ne bo šla tako zlahka! Bodemo videli.

**Spoznanje.** „Domovina“ je svoje grde napade in obrekovanja nasproti g. Adamiču pripoznala kot neutemeljena in krivična, prosila je razžaljenca odpuščenja ter mu obljubila, da ga bode v prihodnje popolnoma v miru pustila. Župnik Ogrizek, kam se bode sedaj obrnil? Rrrrr—paf!

## Dopisi.

**Iz Kamnice pri Mariboru.** Gospod kaplan, ali ne bodete skoraj nehali otrok trpinčiti, kakor ste doslej navado imeli. Pač ste se slabo vzgojeslovja naučili, če mislite šolarje s tepenjem in lasanjem Vam pokorne narediti. Če si ne upate z drugimi sredstvi discipline upeljati, tedaj je bolje za Vas, še boljše pa za šolsko mladino, ako napravite prostor uvidnejšemu nasledniku. Nepoznatega jezika s tepenjem nikogar ne bode naučili, najmanj pa otroka, to smo Vam že zadnjič rekli in rečemo Vam danes še enkrat. Ako pa naše opominjevanje ne bode izdalo, nastopili bomo drugo pot, po katerej bomo gotovo dosegli, česar želimo, namreč odstranitev takih nedostatkov, katerih ne smemo, ne moremo in tudi nočemo dalje trpeti. Zapomnite si to! Kak prenapetež da ste, pokazali ste zadnjič tudi stem, da ste Vašega starega mežnarja grdo zmerjali, ko ste zapazili pri njemu škatljico žveplenk, ki je imela nemški napis. Revček je dobil žveplenke pri mariborskem trgovcu, pri katerem on blago kupuje, brez plačnó, nisi toraj nalašč takih kupil, a to ga v Vaših očeh ne opraviči. Prepovedali ste mu, da ne sme več pri dotičnem trgovcu nakupovati! Ja, Vi ste pač pravi oznanjevalec miru, sprave in ljubezni! To Vaše ravnanje, mislimo, nikakor ne odgovarja načelom in želji Vašega miroljubnega škofa, pa tudi ne volji Vašega župnika. Ne čohajte se, kjer Vas ne srbi ter bodite tak duhovnik in učitelj, kakoršen bi vsak moral biti!

**Iz Ptujске okolice.** Večkrat smo že opozarjali naše čitatelje, posebno tiste na deželi, da naj se varujejo takih potovalnih agentev, ki ljudi sleparijo in jih opeharijo za njih težko prisluženi denar. Škoda je zanj. Taki agenti vsiljujejo ljudem srečke ali loze, večinoma inozemske, oddajajo jih za plačilo na obroke. Najboljše je, da ga kolikor možno urno odpraviš, ker škoda je za vsako krono, ki mu jo daš ali obljubiš. Nekateri agenti nosijo velike podobe „sv. Družine“ okoli, prodajajo jih po 24 do 28 kron, medtem ko ista velja samo 12 kron in se za ta znesek naravnost iz Dunaja tudi lahko dobi; plačati morate agentu še enkrat toliko in še več, kakor je blago vredno. Drugi agentje vabijo spet ljudi k Graški zavarovalnici „k. k. priv. wechselseitige Brandschaden-Versicherungsanstalt“, a to je gola laž, ker ta zavarovalnica nima niti enega potovalnega agenta, ki bi ji zavarovance pridobavljal. Ti agentje si nameravajo toraj vaš denar po goljufiji prilastiti, ali pa vas vabijo z lažmi k zavarovanju h kaki drugi zavarovalnici, morebiti čisto tuji in nepošteni, medtem ko vi mislite, da bode zavarovanci pošteni in pripo-

ročljive Graške zavarovalnice. Bodite previdni in ne dajte se takim sladkoustnežem na led zvačiti. Saj najdete v vsakem mestu in v vsakem večjem kraju zastopnike naših domačih poštenih zavarovalnih zavodov, na katere se zamorete bolj zanesti, kakor na tuje inozemske. Pogovorite se tudi lahko vsak čas z dotičnim zastopnikom, ako nastane kaka prememba pri poslopljih ali v čem drugem. Kje pa bodete iskali tujega, neznanega agenta, ako želite kaj naznaniti ali česar zvedeti, posebno ako vas zadene nesreča? Previdnost je mati modrosti, toraj pozor!

**Od Svetinj pri Ormožu.** Kdor večkrat zahaja v lepe vinske kraje med Ormožem in Ljutomerom, tisti pač hitro spozna, da je na svetu vse spremenljivo. Tudi Svetinje so se jako, jako spremenile v zadnjih dveh letih. Nekdaj so Svetinjčani hodili z visoko vzdignjeno glavo, zdaj pa so nekako poparjeni in ako jih vprašaš, kaj da jim je, ti začnejo na ves glas hvaliti svojega ljubeznjivega župnika, ker ga tako radi imajo, da bi ga najraje v turen potegnili, če bi zgoraj kakšni klas zrasel. Pa kaj ga tudi nebi radi imeli, saj tako neutrudno za blagor fare skrbi, da se mora sam v nekšnem listu hvaliti, ne vemo prav ali v „Gospodarju“, ali v „Našem Domu“. Poglejte samo, kako „hvalevredno“ Bohanec za šolo skrbi. Še pred 2 letoma so imeli Svetinjčani 3 prav izvrstne učitelje in pri šoli lep red, da so imeli veselje z njo, zdaj pa že čez leto dni nimajo nikakega reda pri šoli. Ko pride kak učitelj, v kratkem spet odide, potem pride drugi, nobeden pa ni dolgo v Svetinjah. Šola ima 3 razrede, pa samo po dva učitelja, včasih pa samo ena ženska skače od enega razreda do drugega. Otroci ostajajo doma in za to ni nobenih zamud in kazni; ako pa mi siromaki za eden dan otroka ob nujnem delu doma podržimo, pa že hočejo vsi na tla pasti. Nekateri stariši dajo raje otroke v Ormož, drugi v Ljutomer v šolo, ker pri šoli v Svetinjah itak ni nobenega reda in se otroci ničesar ne naučijo. Kdo pa bo tudi v Svetinjah ostal, če že Bohanec takega odje, ki je bil skoro 16 let tamkaj za učitelja. Tega nikdo drugi ni kriv, kakor ta ponosni Bohanec, ki iz samega napuha ne ve, kako bi hodil in mahal z rokami. Ta človek se spre s vsakim farmanom, ker misli, da je več kakor Bog. Kaj pa mu je storil g. Megla, da ga je odjel od Svetinj? Sram vas bodi, Bohanec! Vi nas učite, naj se ljubimo in naj bomo pošteni in pravični, Vi pa delate prepir med farmani in nam preganjate ljudi, ki Vam niso nič žalega storili. Vi ste se z lažmi rešili, da Vas g. Megla ni s pomočjo sodnije prijel za Vaš visoki greben. Vi ste letos ob prvi kopi kopačem trikrat pravili, da ste nam takšnega nadučitelja priskrbeli, da si boljšega ne moremo želeči. Pa je tudi res. Nadučiteljsko plačo vleči pač zna kdor bodi, pa če službo tudi dobro opravlja ali ne, to je drugo vprašanje. Vi ste g. Meglu hoteli vse odvzeti, niti stanovanja, niti vode mu niste privoščili iz same krščanske ljubezni, katero tako vestno izpolnjujete; ravnotako ste brez vzroka dvakrat za-

branili, da imenovani ni postal pri Svetinjah nadučitelj. Pa glejte, kaj se je zgodilo! Gospod Megla je postal nadučitelj in tudi organist tam, kjer si je sam želel biti, vi pa ste ostali durek. Pa saj ste tega že navajeni. Sramota je pač za duhovnika, ako svojega bližnjega, ki mu je bil predober, da bi ga v kašo spravil, potem za zahvalo preganja. No, g. Megla, Boga zahvalite, da ste rešeni Bohanca, saj ste zadosti dolgo v sužnosti bili pri Svetinjah. Bog daj, da bi se Vam na novem mestu bolje godilo! Saj si zaslužite. Dokler ste bili še Vi pri Svetinjah, so se otroci še nekaj naučili in ko ste Vi bili organist, je ob praznikih vse šlo k Svetinjam zavoljo lepega petja; še iz Ormoža so radi tje zahajali. Zdaj pa se je vse skisalo. Pri šoli ni reda in v cerkvi nič več pobožnega veselja. Pa vse to je zakrivil tisti Bohanec, ki bi rad povsod vse komandiral, še celo v Ormožu in Ljutomeru. No Svetinjčani, kadar se bode Bohanca znebili, bode pač peli „glorija“, kakor pastirji na Jeruzalemskih tratah, pa tudi mi bližnji sosede, ki vemo, kakšen je ta gospod. Vemo pa tudi, da že komaj trpite tega človeka med seboj.

**Iz Šoštanja.** Priklatilo se je v zadnjem desetletju v naš mirni trg mnogo okuženih oseb, kojih imena izgovoriti se poštenemu človeku studi. Ravno ti pritepači so se zarotili in sklenili škodovati vsacemu, ki ne trobi v njihov rog in si ne prizadeva sovražiti svojega bližnjega. Prišlo je semkaj neko človeče, katero se hoče k trgovcem šteti in se je sprejelo v društvo „gliha vkup štriha“. Ta možicelj podedoval ali priženil je nekaj grošev in jih že tudi zalučkal, da bi si pa opomogel in ne prišel v krido, kričali so ti možaki naj bi ne kupovali kmetje in delavci pri poštenih starih trgovcih; raznesli so po časnikih vest, da tržani bojkotirajo. S tem namreč hočejo reči, da tržani nočejo kupovati slabega blaga, marveč dobro in zanesljivo, in da kupujejo le pri trgovcih, katere poznajo kot pravične. Pred nekaterimi leti naselil se je tukaj tudi mož, kateri ima navado, da lovi kmete, jih opijani, zgliha v tem položaju za posestva in je na ta način priciganil več tisočakov. Zgoraj navedeno društvo denuncijantov zvolilo si je tega za svojega poglavarja in tudi nekaj šoštanjskih neumnih nedolžnih ovčic še občuje s takimi kreaturami. Šoštanjci kedaj se vam bodo oči odprle, da se boste oprostili rabeljnovih rok? Ta vrsta ljudi mora imeti vedno na dnevnem redu kakega poštenjaka. Izbrali so si c. kr. urade, ker značajni uradniki s tako druhaljo nočejo občevati. Tožili so jih krivično in za malenkosti višjim oblastim, dokler jim višja gosposka ni zaukazala mirovati, sicer jih pošlje ričet jesti. Uničiti so hoteli pozneje poštenega mesarja in so ga v Kranjskem časopisu napadli, kateri se na Štajerskem redko bere. Zakaj niso v domači list „Domovina“ dali? Zaradi lažnjivosti se boje sodišča v Celji, katero bi jih zaprlo. Za to hrano pa jim ni, ker so jo že preveč poskusili. Sedaj hočejo odpraviti še druge gospode, kateri so iz ljubezni do svojega bližnjega pravični za vse



stane. Pri tej zaroti je tudi neki tržan; ta naj bi pometal popreje pred svojim pragom in pokazal duri gospodu „vasujočemu“, kateri popoldne dol po štengah pricaplja in mora v njegovej hiši vsled slabosti prenočiti, kadar ni gospodarja doma. Lepa reč!?

## Zunanje novice.

**Papeževe besede.** Papež Pij X. se je pred kratkim jasno izrazil, da ne trpi vtikanja katoliških knjig in časnikov v politiko in tudi ne takega krščanske demokracije. Biti imajo svojim škofom pokorni ter se naj po njih nasvetih ravnajo, sicer bodejo iz sv. katoliške cerkve izobčeni. Vidi se iz tega jasno, da miroljubnim cerkvenim knezom neprestane hujskarije in spletkarije posameznih nemirnežev že tudi prese-dajo in da niso voljni temu počenjanju nadalje mirno svoj tok pustiti. Kakor sta krepko in odločno nastopila Zagrebčki nadškof dr. Posilovič in pa tudi papež sam, take odločnosti v tej neznosni zadevi se nadejamo v kratkem tudi od drugih cerkvenih dostojanstvenikov.

**Nepričakovane težave pri zgradbi železnice skozi Karavanke** so nastale pri vrtanju predora med Koroškem in Kranjskem. Delavci so prišli namreč na tako mehke in rušljive plasti, da bodo zaradi narejanja neobhodno potrebnih varstvenih naprav, delo za blizo dve leti kasneje dovršili, kakor je bilo do sedaj upati. Da bode zgradba tudi mnogo več denarja stala, kakor je bilo proračunjeno, je samo ob sebi umevno.

**Lastnega očeta umoril** je v Železnem brodu na Českem kmečki sin Hušek. Fant je imel znanje z dekletom, katero očetu ni bilo po volji. Sin je bil vsled tega tako razjarjen, da je sklenil se maščevati. Pričakal je toraj očeta z nabasano lovsko puško, skrit za neko pečino, ter je mimo prišlega v glavo vstrelil, ki je bil nato pri priči mrtev. Hudodelec se je potem sodnji sam zglasil.

**Spovedniki so napravili štrajk** v Monakoven na Bavarskem. Nobeden spovednik v mestnih bolnišnicah noče več spovedovati, odkar je pred kratkim on-dotni župan nekemu patru, ki je ženskam v spovednici nespodobna vprašanja stavil, službo odpovedal.

**Dva vlaka sta skupaj trčila** dne 26. decembra m. l. pri East-Paris v Severni Ameriki. 18 oseb je bilo mrtvih in 31 ranjenih.

**Vrli koroški naprednjaki** pri volitvah povsodi zmagajo, kjerkoli krepko in samozavestno nastopijo. Tako so zmagali dne 15. decb. v Žitari vesi, akoravno je tamkaj nasprotna klerikalna stranka vse moči napela, da bi svoje pristaše v občinski odbor spravila. Od 18 izvoljenih odbornikov so le 4 „čisto črne barve“. — Nadalje so zmagali naprednjaki v Rožeku, v Vetrinju, v Št. Vidu, Pliberku, v Škofidvoru in na mnogih drugih krajih. — Le tako naprej vrli, neustrašljivi Korošci! Imejte bistre oči, kakor se Vaša jezera blišče kot bistra očesca iz zelenih koroških livad, ter stojte trdno, kakor Vaše gore, ki klubujejo gromu, blisku in viharju. Sprejmite naš

prisrčen naprednjaški pozdrav!

**21 let vzdian** je bil od svojih lastnih starišev neki J. Ples v Jänersdorfu. Oče, star 90 let in mati stara 86 let sta proti komisiji izjavila, da je sin pred 21 leti znorel, ter da sta ga vsled tega imela v temnici zakovarjenega. Hrano sta mu podajala skozi edino odprtino, ki je bila na tej „luknji“. Občevati ni zamogel revež z nikomur. Ko ga je našla komisija ter rešila iz te grozne ječe, bil je grozen za gledati. Dolgi lasje so mu viseli raz glavo, na prstih je imel neizmerno dolge nohte, nesnaga se ga je držala po vsem životu; bil je videti sicer blazen, a nikakor nevaren. Ne ve se, ali je bil ob pamet že poprej, predno sta ga starca vzdiala, ali pa je še-le pozneje ob njo prišel. Oddali so ga v bolnišnico.

**Grozna nesreča.** V velikem mestu Čikago v Severni Ameriki nastal je dne 30. dec. v nekem gledališču med predstavo požar, vsled kojega je na stotine ljudi svoje življenje izgubilo. Brzjavijo (telegrami) poročajo, da je mrtvih in pogrešanih zavsem okoli tisoč oseb.

**Turški napadi na kristjane** ne prenehajo. Te dni so prilomastili ti okrutneži v kraj Tašlidijo ob Črnogorski meji ter tamkaj ropali, morili in požigali, da je bilo groza. Vojaki so sicer prišli kristjane braniti, toda prepozno; kajti turški roparji so se s svojim plenom že v varno zavetje umaknili, predno so vojaki tjekaj prišli.

**Tatvina na pošti.** V noči od starega na novo leto sta se dva kot pismožoški preoblečena tata zmuznila v poštni urad v Rimu, ter odnesla več paketov z vrednostnimi papirji. Rimski časnik „Tribuna“ trdi, da sta prebrisana ptička odnesla 300.000 frankov.

**Zakaj gremo v krčmo?** Nek modrijan si je to na sledeči način raztolmačil: V krčmo gremo, ker ne vemo, ali ni to zadnjikrat; ker je bolje, dati denar krčmarju, nego zdravniku; ker žena doma lažje dela, ako jo mož ne moti; ker v krčmi lahko zapovedujemo, doma pa moramo ubogati; ker žena ne gre z nami; ker nam streže jako ljubeznjiva natakariča; ker ljudje ne morejo slabo čez nas govoriti, ako sami med njimi sedimo; ker bi radi zvedli, zakaj nas drugega dne glava boli; ker pridemo tamkaj lahko s kakim zdravnikom ali odvetnikom skupaj, katerega zamoremo za svet vprašati, brez da bi mu plačali; ker žena nadležnim upnikom lahko z mirno vestjo zatrdi, da moža v resnici ni doma; ker doma ne smemo s pestjo ob mizo tolči, v krčmi pa slobodno; ker, ker itd., itd.

## Gospodarske stvari.

**Rudečica, šen ali pereči ogenj (Rotlauf) pri svinjah** naglo nastopi: žival postane žalostna, ne je rada, videti je omotena kakor da bi bila pijana, dobi velike, krvave oči in včasih kozlja. Na rilcu, grlu, sprednjem in zadnjem delu života posebno pa na trebuhu se pokažejo rudeče lise, ki se v kratkem razširijo in združijo, tako, da postane celi trebuh rudeč, pozneje se spremeni v višnjevo in včasih v

črnkasto barvo. Medtem pa se tudi bolezen pohujša. Žival postane jako nemirna, se opoteka in trepeče, težko diha, koža na rilcu dobi bakreno barvo ali višnjevo rudečo; iz gobca in nosa teče krvav slez ali „šlajm“; blato in scavnica izostaneta in v 8 do 24 urah žival pogine. Vzrok tej bolezni, ki se najraje v poletnem času pokaže, je nesnažnost v piči in v hlevu, pokvarjena hrana, gnjiloba in plesnjoba v piči i. t. d. Najzanesljivejši pripomočki v obrambo proti tej nevarni bolezni so: da dajemo svinjam nezrelo sadje, ki samo z dreves naleti; da pridevamo piči malo klorovega apna (Chlorkalk) ali pa železnega vitrijola; da gnoj vproti izkidamo ter najmanj v tednu enkrat hlev čisto izmijemo. Svinjski dvori se morajo tudi večkrat osnažiti. Dobro je, živali večkrat na prosto spustiti ter jim hrano premenjavati.

**Kedaj imamo konje napajati?** Poskušnje so dokazale, da ni dobro, ako konje takoj po krmljenju napajamo, ker se tedaj zrnje (sipanje) neprebavljeno iz želodca izsplavi ter brez haska iz živali iztrebi. Ravno tako pa tudi ne gre, konje takoj po napajanju krmiti, eno se naj vrši za drugim namanj po preteku četrte ure.

**Da se divjačina dolgo ohrani** (če treba, tudi na tedne), naj se ista na poljubno velike kose razreže, dobro osoli, s slanino pretika (špika), s klinčki in čebulnimi koščeki nasadi ter v masti malo oprazi. Nato se denejo kosi v lonec, med nje pa celi poper, narezana čebula, frišne brinjeve jagode, malo citrone in nekaj soli, ter polijejo s pivnim jesihom (Bieressig), kateremu je polovica vode primešana, povrh pa na prst debelo z ledvično mastjo.

**Kako se naj s praseta ravna.** Ko so praseta deset tednov stara, daje se jim, ako je dovolj mleka pri hiši, tisto in sicer nezredčeno, ali pa z mlačno vodo zmešano; velja pa tudi posneto mleko ali pa takozvana putrovka, ki se dobivlja pri napravljanju surovega masla. Po nekod pravijo tej pijači „zmetki“. Zraven tega naj dobivajo praseta na debelo zmleti ječmen. Mleko naj se daje o mrzlem času mlačno, v vročini pa kolikor možno hladno. Ječmenov šrot se mora v jutro in zvečer z vrelo vodo popariti in potem primerno ohlajen pokladati, drugekrat pa se daje suh, nepoparjen. Za enkrat se daje desettedenskim prasatom po  $\frac{1}{2}$  litra mleka, toraj na glavo in eden dan računjeno  $2\frac{1}{2}$  litra. Zmletega ječmena se daje po  $\frac{1}{2}$  kg na dan, ako se pa opazi, da praseta več potrebujejo, tedaj se naj da nekoliko več. Pozna se to na tem, da živali še tudi po krmljenju krulijo. Po malen se začne tudi kuhan krompir in sadje dajati. Posebno zadnje pujčkom prav dobro tekne, in je za nje tudi zdravo.

## Pisma uredništva.

Dopisniku od sv. Trojice v Slov. Gor. Ne gre, je preosebno. Prosimo ob priložnosti kaj družega. Pozdrav!

Dopisniku iz Storé: Preosebno; ni za tisk.

Našim cenjenim dopisnikom iz različnih krajev: Prosimo Vas potrpljenja, ker nam ni mogoče tokrat vsem ustreči. Pride drugokrat na vrsto. Pozdrav!

G. dopisnik iz Slivnice! Odpustite njim, saj ne vejo kaj delajo! Ob priliki! —

## Loterijske številke.

Gradec, dne 2. januarja: 89, 63, 31, 74, 69.  
Trst, dne 24. decembra: 38, 40, 85, 44, 29.

Na prebavljalne organe se mora paziti, kajti ni nobenega drugega organa v človeškem telesu, ki bi vsled najmanjšega motenja tako obširno vplival na druge organe in istim pripravjal najhujše nasledke. Pazi se na prebavljalne organe, ako si prizadevamo njihovo delo olajšati stem, da vzbujamo delavnost prebavljanja in podpiramo čistilne funkcije prebavljalnih organov z milo odvajajočim sredstvom. Tako sredstvo imamo in sicer že 40 let najbolj znano dr. Rosa balzam za želodec iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvorni založnik v Pragi. Dobiva se pa tudi v takajšni lekarni g. Behrbalka.

Ena najkрасnejših pridobitev za zdravje in blaginjo je izvesto slastna kava, ki si je, izdelana po Kathreinerjevem načinu, daes že osvojila ves omikani svet in sosebno skoro vsako družinsko mizo. Zakaj kot rodbinska kava ima zmes iz brezprimerne prednosti glede okusa, zdravja in prihranka, da jo ne sme prezirati nobena skrbna gospodinja. Fini vonj po zrnati kavi, ki daje Kathreinerjevi Kneippovi sladni kavi posebno priznanje, povišuje kot primes priljubljeni okus zroate kave; ta pijača tekne izvrstno in zdravniški jo kot koristno in redilno priporočajo zlasti ženskam in otrokom. Če so Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo že tedaj, ko se je pojavila, označili za „kavo prihodnosti“, se je ta smela beseda dandanes že deloma izpolnila in izpolnjevala se bo po desedanjih izkušnjah čimdalje bolj. Važno pa je, da vedno rabite le pristno Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo; zato je treba pri nakupovanju izrečno povdarjati ime „Kathreiner“ in jemati edino izvirne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp. Ogibljite se torej skrbno vseh posnemkov in tudi ne kupujte nikoli kaj takega, kar se odtehtuje odprto.

## Kmetijska zadruga v Ptuj.

Na zahtevanje nekaterih posestnikov vinogradov predaval bode gospod Jos. Leskoschegg v sredo dne 13. januarja t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni „pri novem svetu“ („Zur neuen Welt“) o napravah za odvajanje vode v vinogradih. K temu predavanju je vsakdor povabljen.

V Ptuj, dne 7. januarja 1904.

Predstojništvo.

## Ekonom (Štajerc)

vešč vseh gospodarskih opravil, se priporoča v službo. Službo zamore že 1. januarja 1904 nastopiti, če pa treba, tudi pozneje. Naslov: **Jožef Raček, grad Hölzenegg na Vrhniki** (Oberlaibach, Krain). 1160

## Josef Goriupp

usnjar v Ptuj. Bürgergasse št. 11. od dravskega mosta navzgor.

Moja usnjarska obrt je najstarejša v celem mestu Ptuj, ker se je že ustanovila v letu 1752.

Jaz kupujem konjske, goveje, svinjske in telečje kože po najvišjih cenah.

Izdelujem tudi iz vsakovrstnih kož po najnovejši modi usnje (leder) in zahtevam za to zelo malo plačil.

Priporočam tudi vsem čevljarjem mojo veliko zalogo vsakovrstnih izdelanih kož in vseh v to stroko spadajočih reči, katere prodajam na debelo in na drobno. Pismenim naročilom se takoj ustrezem.

1124

S spoštovanjem

Josef Goriupp, usnjar v Ptuj, Bürgergasse št. 11.



# „ŠTAJERC“

„Štajerc“ je list, ki ima glavni moter, braniti spodnještaj. kmete pred iskoriščenjem od strani kmečkih sovražnikov.

„Štajerc“ hoče mir med sosečkima narodoma, katera sta primorana, skupaj živeti in katera sta odvisna en od drugega.

„Štajerc“ radovoljno odgovarja svojim naročnikom na vsako vprašanje bodisi v gospodarskih, v tožbenih, davčnih zadevah, sploh o vsaki stvari, katera je kmetu in trgovcu na deželi potrebna. Za pismo se mora priložiti znamka za 10 vinarjev.

„Štajerc“ sprejema radovoljno dopise od svojih naročnikov, želeč, s tem nerednosti, katere škodujejo kmetu, odstraniti.

„Štajerc“ prinaša vsakovrstne novice iz Spodnjega Štajerja, pa tudi iz drugih dežel.

„Štajerc“ izhaja na leto 26 krat in ne velja več kakor 2 kroni za celo leto in se lahko naroči vsaki dan.

„Štajerc“ priobči oznanila po jako nizki ceni. Oznanila sama pa priobčena v tem listu, imajo veliki vseh. Na enkratno oznanilo je dobil pred kratkem neki gospodar 76 dopisov, tičočih se razglašene stvari. Število „Štajerc“ naročnikov vedno raste. kmetje, obrtniki, delavci, trgovci, naročajte „Štajerca“, pošiljajte mu vaša oznanila. Sedaj se tiska uže v 15 tisoč iztisih.

Naprednjaki, skrbite za razširjanje tega lista, tako, da bode kmalu postal **težnik**.

Upravništvo in uredništvo se bode od sihmal še bolj potrudilo, po svoji moči vsaki želji naročnikov ustreči, treba pa je, da se te želje pismeno ali ustmeno naznanijo.

Naprednjaki, zahtevajte v vsaki gostilni vaš list, zahtevajte „Štajerca“.

## Hranilnica (Sparkassa)

vlad. državnega mesta

Ptuj

Vstanovljena leta

1862.

Čekovnemu računu št. 808051 pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu.

Mestni de-narni zavod.

Giro konto pri podružnici avst. ogersk. banke v Gradcu.

Uradne ure

za poslovanje s strankami ob delavnikih od 8—12 ure.

Občenje z avst. ogersko banko.

priporoča se glede vsakega med hranilnične zadeve spadajočega posredovanja, istotako tudi za posredovanje vsakršnega posla z avst. ogersk. banko.

Strankam se med uradnimi urami radovoljno in brezplačno vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Ravnateljstvo.

## Kava in čaj

iz proce roke, to je neposredno od sadilca kave in čaja, toraj s polnim jamstvom za pristno neporejeno kavo in čaj.

### Najnižje cene.

Najino dosti čez 100.000 orolov veliko posestvo se obdeluje najracionalnejše. Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in zdatne.

**Kava:** Javaflor, najfinejša 4<sup>3</sup>/<sub>4</sub> kg gld. 6-65, fina 4<sup>3</sup>/<sub>4</sub> kg gld. 5-90. Javabrazil-mešanica 4<sup>3</sup>/<sub>4</sub> kg gld. 5-40.

Posilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju. Cenik zastoj in poštine prosto.

## TURK & drug

veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni režiji

**v Trstu** 926

via dell'Acquedotto 38.

## Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju ni več take prilikožnosti. 1128

500 komadov za 1 gld. 95 kr.

Ena krasno pozlačena precisna ura, katera točno teče in za katero se 3 leta jamči, z jako primerno verižico, ena moderna židana kravata za gospode, 3 jako fini žepni robci, en prstan za gospode z imit. žlahtnim kamenom, 1 krasen mošnjiček, 1 jako fino žepno zrcalo, 1 par manšetnih gumbov, 3 gumbi za srajco, (3<sup>o</sup> duple-zlat) z patentiranim zaklepom, 1 jako fini tintnik iz nikeln, 1 fini album z 36 najlepšimi slikami, 1 eleg. broša za dame (novost), 1 par bouton s similibrilantom, 5 različnih smešnih reči za stare in mlade, 20 različnih reči za korespondenco in še 400 drugih različnih stvari, katere se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne. Vse to se pošlje z uro vred, katera je sama tega denarja vredna, za samo 1 gld. 95 kr. Razpošilja se proti poštenu povzetju ali če se denar pošlje naprej.

Dunajska centralna razpošiljalnica

P. Lust, Krakov (Krakau) št. 41.

NB. Za neugajajoče se denar vrne.

## Kokošje perje

izvrstno blago, lepo snažno, prodaja in pošilja, kamor kdo želi, kilo za 52 helarjev Franc Podlipnik v Mariboru. 1

## Nevesto išče

38 let star vdovec, ki ima lepo posestvo (v vrednosti 4 do 5 tisoč gold.), oddaljeno 1/4 ure od večjega mesta ter je v službi pri južni železnici. Ponudba se sprejme le od takega dekleta ali vdove, ki je brez otrok, ki se ne boji domačih opravil in ima 1 do 2 tisoč gold. gotovine. Naslov se izve v upravnistvu „Štajerca“. 3

## Kovaški pomočnik

se sprejme takoj pri Antonu Ferencak v Brežicah ob Savi. 7

## Močni učenci

dva ali trije, se sprejmejo v neki usnjariji. Vstop takoj. Naslov pove upravnistvo „Štajerca“. 1159

## Viničar

s štirimi delavnimi močmi, spreten vinogradnik, razumen živinorejec se sprejme takoj pri Antonu Cafuta posestnik v Dravcih št. 14, pošta Sv. Vid pri Ptuj. 6

## Kot spretna perilja

se priporoča spoštovanemu občinstvu Gerika Anžel v Stukih pri Ptuj. Srajce, robci, ženska oblačila in vse drugo perilo se pri meni prav čedno opere in zglati. Cena je nizka, postrežba urna. 1161

## Izjava.

Preklicujem stem moje razzaljive besede, katere sem izustil dne 20. decembra l. l. pred farno cerkvijo sv. Urbana proti Ivanu Novaku, trtnarju v Gornjem Volvleku ter se mu zahvaljujem za njegovo mi izrečeno odpustčenje. 5

Jožef Šrajner, pose tnik v Doliču.

## Veliko presenečenje.

Nikdar več v življenju se ne nudi taka prilikožnost.

500 kosov samo 1 gld. 80 kr.

Ena krasno pozlačena 36 ur tekoča precisanker ura s sekundnim kazalom, ki natančno kaže in za katero se jamči 3 leta, ena moderna židana kravata za gospode, 3 jako fini žepni robci, en prstan za gospode z imitiranim žlahtnim kamenom, 1 nastavek za smodke z jantarjem (berensteinom), 1 eleg. broša za dame (novost), 1 krasno žepno tojletno zrcalo, 1 usnjat mošnjiček, 1 žepni nožič z prpravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 gumbi za srajco, vse iz duplezlate z patentiranim zaklepom, krasen album za slike v katerem je 36 najlepših podob sveta, 5 reči, katere povzročajo pri starih in mladih mnogo smeha, 1 jako koristna knjiga, v kateri so složena pisma, 20 reči za korespondenco in še 400 drugih različnih stvari, katere se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne, vse to se dobi z uro vred, katera je sama tega denarja vredna, za samo gld. 80. Razpošilja se proti povzetju ali če se denar pošlje naprej, skozi dunajsko razpošiljalnico Ch. Jungwirth, Krakau A/14. 1038

NB. Za neugajajoče se denar vrne.

## Priročno posestvo

1/4 ure od kolodvora, 5 minut od glavne ceste, v ravnini ležeče, z 2 zidanimi hišami, rodovitnimi njivami, lepim sadunosnikom z žlahtnim sadjem in brajdami, vse v najlepšem stanu, se zaradi preseelitve za 1200 gold. prod. Naslov: Jernej Černe, sv. Krištof, Stermec 28, pošta Laško (Markt Tüffer. 8

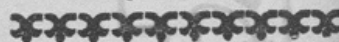
## 50 zdravih hrastovih debel

1 do 4 cevlje debelih, blizo okrajne ceste, na panju prav po ceni prodaja Mahoritsch, hotelir v Poljčanah (Pöltschach). 4

Marljiv in priden

## mlinarski učenec

sprejme se takoj v uk v umetnem mlinu. Več se izve v hiši št. 26 Obere Draugasse v Ptuj. 9



## Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

# Kathreinerjevo

## Kneippovo sladno kavo

kot primes vsakdanji kavni pijači.

## Ključavničarski pomočnik ali kovač

ki mora biti samskega stanu in spreten delavec, se takoj v službo sprejme. Več se izve v mestni plinarnici v Ptuj.

Ravno tam se oddaje dober, čisto izpran kovaški koaks; kilo stane 5 helarjev, pri večjem nakupu pa se cena zniža. Oddajajo se tudi vsakovrstne deske po nizki ceni.

(Mestna plinarnica v Ptuj (städtische Gaswerk in Pettau. 2

## Blago za zimo,

zimske srajce, možke in ženske hlače, nogavice, rokavice, oblačila za otroke, zimske kape, različno obutalo, vsakoršno perilo ter sploh vsako v zimskem času potrebno oblačilo priporočata po obče znani poštini in nizki ceni

Brata Slawitsch, trgovca v Ptuj



# Ptujsko posojilno društvo (Vorschussverein)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo  
obrestaje hranilne vloge po

**4%**

in daje svojim družbenikom mejnična posojila po

**5½%**

na leto.

1036

K št. 49.071.

## Razglas.

Štajerski deželni odbor je sklenil v svrhu temeljite izobrazbe viničarjev v gojitvi američanskih trt, v oskrbovanju drevesnic in v napravi sadunosnikov ter njih obdelovanju tudi v letu 1904 po eden viničarski tečaj prirediti, in sicer na:

1. deželni sadni in vinorejski šoli v Mariboru,
2. » viničarski šoli v Silberbergu pri Lipnici,
3. » » » v Ljutomeru in
4. » osrednji trsnici na Spodnjem Bregu pri Ptuj.

Ti tečaji se pričnejo s 15. februarjem in končajo s 1. decembrom 1904. V Mariboru se sprejme v letu 1904 14, v Ljutomeru 12, v Lipnici 20 in na Spodnjem Bregu pri Ptuj 30 posestniških in viničarskih sinov. Ti-le dobijo na imenovanih zavodih prosto stanovanje, popolni hrano, povrhu pa še 8 kron mesečne plače. Izobrazba na teh tečajih je v prvi vrsti praktična in le toliko teoretična, kolikor je osnovni delavci in samostojni viničarji neobhodno potrebujejo. Po sklepu tečaja se vsakemu udeležencu vroči spričevalo o njegovi uporabnosti.

V svrhu sprejema v enega ali drugega teh tečajev imajo prosilci svoje koleka proste prošnje najpozneje do 15. januarja 1904 deželnemu odboru predložiti. V teh prošnjah se mora izrečno pripomniti, v katero zgoraj imenovanih viničarskih šol želi prosilec vstopiti in priložiti se ima prošnjam:

1. dokazilo o dovršenem 16. letu, 2. spričevalo o navedenosti (obnašanju), potrjeno od župnijskega urada, 3. zdravstveno spričevalo, da je prosilec brez vsake nalezljive bolezni in 4. odpustno spričevalo ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da bojo od 15. februarja do 1. decembra 1904 neprenehoma v šoli ostali ter se vsem njih izobrazbo pospevajočim odredbam deželnih strokovnjaških organov podvrgli.

V Gradcu, dne 3. decembra 1903.

Od Štajerskega deželnega odbora.

Edmund grof Attems l. r.

1154

## Ohranitev zdravega želodeca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. V ta namen naj se rabi najpripravnejše znano sredstvo dr. Rose balzam za želodec. Ta je narejen iz najboljših iziskanih zdravilnih zelišč za lek. Vzbuja apetit in pospešuje prebavljanje ter proizvaja lahko odvajanje tako, da služi z najboljšim uspehom za gojenje želodeca.



Svarilo! Usi deli embalaže imajo zraven stoječo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga lekarna B. Fragner-ja v Pragi  
c. kr. dvornega dobavitelja 'pri črnem orlu'  
Praga, Mala Strana, ogel Herudove ulice.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Proti vpošiljavi K 2-56 se pošlje velika steklenica in za K 1-50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogerske monarhije poštine prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske. V Ptuj v lekarni g. Ignaca Behrbalb (spodnja lekarna). 896

# Josef Kasimir, Ptuj

(tik „Štajerca“)

priporoča svojo bogato zalogo specerijskega blaga in vsakovrstne barve (farbe), sploh vseh v to stroko spadajočih reči. Opozarja cenjene odjemalce na svojo izvrstno kavo, na najfinejši čaj (te), na svoje olje, moko (melo), riž (Reis), maščo itd. Prodajo tudi v najboljši kakovosti spiritus, vsakovrstne esence za izdelovanje jesiha in žganja, sodo, žveplo za sode, pipe, sveče, milo (žajfo), mast za voze in za čevlje, vsakovrstne oljnate barve, firnis in čopiče (pinselne) in najboljši petrolej. — Cene so jako nizke.

## Josef Kasimir, Ptuj

(poleg Štajerca).

1054

**Kmetovalci!** Najdeno je varstveno in krmilno sredstvo za vaše svinje, katero kaj hitro povzroči, da postanejo tudi debele. Da se obvarujete škode, pitajte že prascem doktor pl. Trnkóczy-jev



1037

## Kranjski redilni prašek za prašiče

Ta prašek pomnožuje žretje, poboljša plemo, meso in mast.

En zabojček za 50 vinarjev zadostuje za več mesecev.

Dobi se pri trgovcih. Po pošti se dobi (najmanj 5 zavojčekov) od glavne zaloge, lekarne (apoteke) Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Pohvalna pisma za ta prašek vsak dan prihajajo.

## Pozor biciklisti, krojači in šivilje!

Popravila bicikelnov, šivalnih strojev in poljedelskih strojev se najbolje in najceneje izvršijo.

V zalogi imam vedno nove vsakovrstne dele (Bestandteile) za stroje.

Prodajam poljedelske, gospodarske stroje na obroke iz najboljših tovarn.

Sem temeljito izvežban mehaniker, ker služboval sem že v Ameriki in na Angležkem.

Tudi imam vedno v zalogi že rabljene in dobro ohranjene bicikle od 30 gold. dalje.

S spoštovanjem **Anton Fink** 1162

mehaniker v Ptuj, Postgasse števil. 14.

**Z**a jesensko in pomladansko gnojenje travnikov in sadunosnikov priporočam vam

➔ Tomaževo žlindro od 16% do 20%,  
Kainit, Superfosfat. ➔

Za 1 oral se vzame 200 kg Tomaževe žlindre in 100 kg kainita. Zaradi zasipanja štepiha prodam dobro ohranjeno opravilo za takega.

**Franc Frangež** 1145

zaloga špecerijskega blaga in železa v Mariboru, Herrengasse.



Paris 1900.

GRAND PRIX.

# Originalni Singerjevi šivalni stroji

za rabo v obitelji (familiji) in za vsako stroko izdelovanja.

Kdor si naroči stroj, temu se brezplačno da poduk v vseh modernih in umetnih vezilih.

Elektromotori za vsakovrstne šivalne stroje so vedno v zalogi.

## Singer in Co.

akcijsko društvo v Mariboru, Herrengasse 24.

### Stroji za napravlanje rezi

s patentovani tečaji na valjarje, ki se sami mažejo, s prav lahkim tekom in prihranitvijo moči do približno 40 %.

Stroji za rezanje repe in krompirja, mlinci za napravlanje šrota, za mečkanje sadja, stroji za parenje krme, prenosljive štedilne peči s kotlom z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, sto eči ali prevozljivi, za kuhanje ali parenje krme. krompirja, za mnoga gospodarska in gošpodinjska opravila i. t. d., nadalje luščilni stroji za koruzo, čistilni mlinci za žito, trijerji, razbiralniki, stiskalnice za seno in slamo, mlatilni stroji, vitali (Göpel), jekleni plugi, valjarji, brane.

**Najboljši sejalni stroji „Agricola“** (zistem na tiralna kolesa) z najlahkejšo rabo, z menjalnimi kolesi za vsako seme, za breg, kakor za ravnino.

Samotvorne patentovane škropilne priprave za pokončevanje različnih škodljivih rastlin, škodovalcev na sadnih drevesih in za zatiranje peronospre izdelujejo in razpošiljajo v najnovejši odlikovani konstrukciji

### Ph. Mayfarth & Co.

tovarna gospodarstvenih strojev, livarna železa in fužine na par

1141 Dunaj II/1, Taborstrasse 71.

Ilustrovani katalogi zastoj in franko. Zastopniki in prekupci se iščejo

### Nikdar več ni take priložnosti!

Tako dolgo, dokler še ni zaloga hlač izprodana, dobi vsakdor elegantne

## hlače

za malo svoto in sicer za 1 gld. 80 kr.

Hlače so iz pristnega sukna in se rabijo lahko za jesen ali zimo. Izdelane so po najnovejši dunajski fasoni, vzorci sukna so jako lepi. Kdor naroči dvojne hlače, dobi jih za 3 gld. 30 kr. Pošljejo se po poštnem povzlatju. Pri naročilu zadostuje, ako se naznani dolgost hlač in njih širokost okoli pasa.

Dunajska filijala za sukneno blago Ch. Jungwirth, Krakau 51.

Neugajajoče se vzame nazaj ali pa se povrne denar.

1110

## Vencel Schramm

Celje, Glavni trg

izdeluje najcenejše godbene inštrumente in prodaja strune.

Gosle se dobe za 5, 8, 10, 12, 15, 20, 30, 50 in 100 kron. Citre za 12 kron in višje. Harmonike za 7, 9, 12, 15, 20 kron i. t. d. Za vse inštrumente se jamči.

Tudi vsakovrstna popravila se sprejemajo in hitro ter po najnižjih cenah izvršijo.

984



## Brata Slawitsch

v Ptuj

priporočata izvrstne šivalne stroje

(Nähmaschinen) po sledeči ceni:

Singer A . . . 70 K — h

Singer Medium 90 „ — „

Singer Titania 120 „ — „

Ringschifchen 140 „ — „

Ringschifchen za

krojače . . . 180 „ — „

Minerva A . . . . . 100 „ — „

Minerva C za krojače in čevljarje . . . 160 „ — „

Howe C za krojače in čevljarje . . . 90 „ — „

Cylinder Elastik za čevljarje . . . . . 180 „ — „

**Deli** (Bestandtheile) za vsakovrstne stroje. Cene po pogodbi na obroke (rate). Cenik brezplačno. 765

## Josef Pirich mlajši

usnjar v Ptuj št. 2 pri Ptuj

naznanja, da kupuje goveje, svinjske, konjske in teleče kože po najvišjih cenah.

Izdeluje vsakovrstne kože po najnovejši stroki in najceneje.

Priporoča svojo bogato zalogo domačega vsakovrstnega usnja in drugih potrebsčin za čevljarje **na drobno in debelo**. Pismena naročila se izvršijo točno.

Kdor poskusi pri meni kupiti enkrat, kupil bode rad večkrat.

1072

## Kranjski redilni prašek za prašiče

povzroči med krmo zmešan, da prašiči raji žrejo, varuje svinje različnih boleznih ter poboljša meso in mast. Ako se hočemo obvarovati škode, moramo pokladati ta prašek (mešati med hrano) že pujskom.

Zdravim svinjam zmešati se mora na teden enkrat ena žlica polna tega praha med hrano, slabim in slokim vsaki dan po eno žlico, mladim na teden samo pol žlice.

En zavojček po 25 krajcarjev zadostuje za mesec dni.

1103

Dobi se pri

**Bratih Slawitsch v Ptuj**  
(podružnica nasproti Dravskega mosta.)



# FRANZ KAISER

žganjarnica v Ptuj.

Priporočam mojo bogato zalogo vsakovrstnega žganja, kakor tropinovec, slivovko, droženko, brinjovec in vsakovrstno rosogljio.

Pri moji novi žganjarnici v hramu tik moje prodajalnice žganja lahko postavijo cenjeni odjemalci svoje voze. Ako se primeroma dovolj veliko kupi, sem pripravljen, povrniti tudi stroške mitnice (mante).

## Kupite enkrat na poskus!

Pismena naročila se vestno in točno izvršujejo.

902

Vzorci (muštri) so vsak čas na razpolago.

☛ Kdor potrebuje vino, temu priporočam mojo bogato zalogo vsakovrstnih vin.

## Hranilnica (šparkasa) mestne občine Celje.

stanje vlog interesentov dne 31. dec. 1901	K	9,316.935.82
Vloge od 1. januarja 1902 do 31. decembra		
1902 z obrestmi vred . . . . .	>	3.169.459.11
Od tega je odračuniti:	K	12,486.394.93
vote, katere so se od 1. januarja do 31. decembra 1902 vzdignile . . . . .	K	2,677.843.72
stanje vlog interesentov dne 31. dec. 1902	>	9,808.551.21
Hipotekarna posojila . . . . .	K	6,085.868.31
Mejnščao stanje . . . . .	>	78.029.14
Posojila na vrednostne efekte . . . . .	>	20.601.83
Efektivi zaklad . . . . .	>	2,919.611.—
Posestva . . . . .	>	184.000.—
Imetek, katerega ima hranilnica za dotacijo pri kreditni zadrugi . . . . .	>	300.000.—
Vloge pri kreditnih podjetjih . . . . .	>	107.201.99
Stanje blagajne (kase) . . . . .	>	40.823.46
Glavni rezervni zaklad . . . . .	>	553.574.22
Posebni rezervni zaklad za kurzne diference . . . . .	>	298.150.69
Zaklad za penzije . . . . .	>	31.227.62

Visokost za obresti: Pri vlogah 4<sup>o</sup> in se plača

odporni davek od hranilnice (šparkase) same.

Shranjevalne vloge se sprejmejo.

1041

\*\*\*\*\*

## Pravi tirolski haveloki

iz garantirano pravega lodna iz kamelove volne, katerih dež nikdar ne premoči in kateri varujejo pred mokroto in prehlajenjem, priporočava v vsaki velikosti za 10, 12 ali 15 goldinarjev. Svršniki (Wettermäntel) za gospe in dečke se dobijo po naročilu. Pri pismenih naročilih zadostuje, da se pove, kako dolgost naj bi imel havelok, merjen po hrbtu.

**Brata Slawitsch**

trgovca v Ptuj.

1106



## Pravo domače platno

za rjuhe in perilo priporočava po sledečih cenah:

Cela sešita rjuha (plahta) za posteljo 2 ali 2½ metra dolga, velja samo 1 gl., oziroma 1 gold, 20 kr. — Najfinejša sešita rjuha iz tenkega domačega platna 2 m dolga, velja samo 1 gl. 50 kr.

To domače platno se tudi prodaja na metre in sicer velja, čeprav je platno 160 cm. široko, meter samo 75 krajcarjev. — Domače platno za „štrozoke“ velja meter 20 ali 25 kr., za obleko meter 28 ali 35 kr.

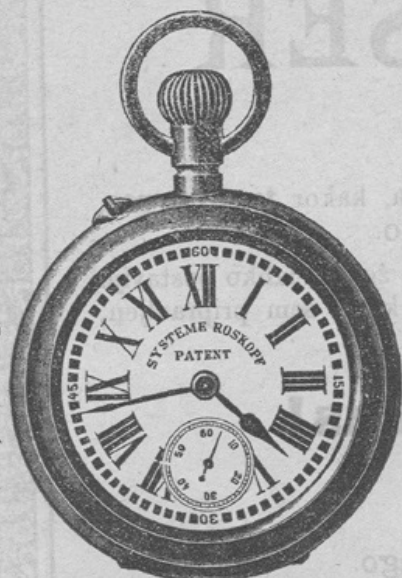
**Brata Slawitsch.**

trgovca v Ptuj, Florianski trg.

1068

# Razjasnilo.

Naročajo se neposredno gold. 2-50.



Naročajo se direktno gold. 2-50.

Jako čislane remonter-ure na sidra (anker) zistem Rosskopf v nikelnastem okrovu se že čez eno leto od mojih kupovalcev kaj rade kupujejo, sosebno jih čislajo ljudje na kmetih, uradniki, orožniki, finančni in železniški uslužbenci, ker so ž njimi prav zadovoljni.

Posiljam moje prave ameriške patentovane remonter-ure na sidra, zistem Rosskopf (jako priporočane za službo) z email-kazalnikom v fino poliranem nikelnastem okrovu s pozlačenimi kazali, natančno regulirane, tekoče 36 ur, garantirane na 3 leta, kupovalcem direktno 1 komad za gold. 2-50, 3 komade za gold. 7— 6 komadov za gold. 13-50.

Dobijo se pri meni tudi ure tega zistema s podobo Karola Marxa ali pa Ferdinanda Lassale ter stane komad gl. 3- -.

Nikelnaste verižice z lepim privezkom (kompas) k tem uram stanejo samo 30 kr. en komad. Pošilja se proti poštnemu povzetju ali pa, da se denar naprej pošlje ter vrnem istega takoj, ako bi komu ura ne ugajala, ako bi ura ne šla dobro. Nikdo ne more poštenejšo kupčijo zahtevati.

## Hanns Konrad

Prva tovarna za ure v Brüxu št. 475 na Češkem

Ustanovljena 1887.

ces. kr. sodnijsko poverjeni cenilec.

Nobena tvrdka ni odlikovana s ces. kr. avstrijskim državnim orlom, s zlatimi in srebrnimi medaljami od razstav ter z več kakor 10 tisočimi pohvalnimi pismami iz vseh krajev sveta. Moja tvrdka je kot izvozna tvrdka v tej stroki brez samohvale največja in najstareja ter razpošilja v vse dele sveta.

Ilustrovani cenilni katalogi o urah o zlategem in srebrnem lepoticju pošljejo se na zahtevanje brezplačno in franko. D. 879

## V Ameriko potujoči

blagovolijo naj se obrniti na  
agenturo Zwilchenbart v Buchsu in v Baslu  
(Švica.)



### Havre-New York.

Vožnja čez morje samo 6 dni.

Na vsako vprašanje da se poštnine prosti in brezplačen odgovor in pojasnilo. 1069

## Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj  
zraven klalnice in plinarske hiše postavljena je nova  
parna žaga vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi i. t. d. po zahtevi takoj raz-  
žaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spa-  
hati i. t. d. 30

## Strune za gosle, citre, tamburice

in za vsakovrstne instrumente, in sicer najbo'ise in  
najfinejše blago po jako nizki ceni, priporočata  
Brata Slawitsch, Ptuj, Florijanski trg.  
Kdor naroči, naj izrazi natančno svoje želje, da se  
zabranijo pomote. 1021

## Red Star Line, Antwerpen



### v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekla-  
danja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana.  
— Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji  
ali

**Karl Rebek**, konc. agent  
v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 41. 537